

**UCHWAŁA NR XVIII/170/2016
RADY MIEJSKIEJ W MROCZY**

z dnia 31 marca 2016 r.

w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2016-2018

Na podstawie art.176 pkt 1 i art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 332 ze zm.¹⁾), uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminy Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2016-2018 zwanym dalej „programem”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Mrocza

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie Gminy Mrocza.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Mroczy

Andrzej Brzóska

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy ogłoszone zostały w Dz. U. z 2015r. poz. 1045, poz. 1199 i poz. 1830

Załącznik
do Uchwały Nr XVIII/170/2016
Rady Miejskiej w Mroczy
z dnia 31 marca 2016r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
DLA MIASTA I GMINY
MROCZA NA LATA 2016-2018**

Mrocza marzec 2016

I. Wstęp

Rodzina jest podstawową grupą społeczną istniejącą od najdawniejszych czasów. Już Arystoteles wskazywał na jej priorytetową rolę w życiu społecznym, twierdząc, że rodzina jest „soczewką”, w której odzwierciedla się całe społeczeństwo. August Comte z kolei uważał rodzinę za najważniejszą „podstawową grupę społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo”.

Rodzina należy do naturalnego systemu wsparcia społecznego, który zaspakaja psychiczne i społeczne potrzeby człowieka. Jak podkreśla J. Nikitorowicz: „chroni przed uczuciem pustki i osamotnienia(...) jest źródłem życiowych celów, szansą na trwałe związki uczuciowe, dostarcza satysfakcji życiowych. Rodzina to naturalny system wsparcia szczególnie istotny w sytuacji kryzysu. To najważniejszy czynnik wychowania i socjalizacji dzieci¹. Bardzo ważne staje się kształtowanie umiejętności współżycia społecznego dziecka. Rodzina jest pierwszym, najbardziej trwałym światem społecznym dziecka. W niej tworzą się pierwsze i najbardziej trwałe więzi społeczne. Tam dzieci nabywają umiejętność porozumiewania się poznają główne elementy kultury. Rodzina zapewnia tożsamość społeczną w kategoriach ras, religii, klasy społecznej i płci. W literaturze przedmiotu podkreśla się, że przyszłe możliwości życiowe, zdrowie wykształcenie są w znacznym stopniu uzależnione od rodziny, w której dziecko przyszło na świat². Rodzina wreszcie jest jedyną grupą społeczną stwarzającą dziecku niepowtarzalne warunki rozwoju psychicznego, moralnego, społecznego. Do głównych czynników scalających rodzinę powszechnie zalicza się: miłość rodziców (związki między członkami rodziny, rodzicami a dziećmi, między dziećmi): właściwe postawy rodziców wobec dziecka; poczucie odpowiedzialności za jego wychowanie; inne czynniki (mieszkaniowe, materialne, kulturalne). Rodzina zdaniem M. Winiarskiego jest „przestrzenią życia i funkcjonowania człowieka”³. Kształtuje ona wymiar: umysłowy, religijny, społeczno-kulturowy, a nawet somatyczny człowieka. Jest instytucją wspierającą i pomagającą⁴.

Istnieje wiele typologii funkcji rodziny. Jak podkreśla M. Winiarski rodzina jest przedmiotem zainteresowania socjologii, psychologii, pedagogiki, medycyny, społecznej nauki Kościoła, etnografii, prawa, polityki społecznej, ekonomii, seksuologii, nauk o żywieniu⁵.

Według socjologicznego podziału Z. Tyszki wyróżniamy funkcje:

- Biopsychiczne (prokreacyjna i seksualna),
- Ekonomiczne (materialno—ekonomiczna i opiekuńczo-zabezpieczająca),
- Społeczno-wyznaczające (klasowa i legalizacyjno-kontrolna),
- Socjopsychologiczne (socjalizacyjna, kulturalna, rekreacyjno-towarzyska, emocjonalno-ekspresyjna)⁶.

M. Ziemska (podział socjologiczny) podkreśla realizację funkcji:

- Prokreacyjnej,
- Produkcyjnej,
- Usługowo-opiekuńczej,
- Socjalizacyjnej,
- Psychogenicznej.⁷

Dla F. Adamskiego, którego punktem wyjścia jest:

1. Pojmowanie rodziny, jako grupy i instytucji społecznej, uwzględnia funkcję:

¹ J. Nikitorowicz (red.) Rodzina wobec wyzwań edukacji międzykulturowej, Białystok 1997, s.19,20.

² Tamże, s.18.

³ M. Winiarski, Rodzina-podstawowe funkcje w: Encyklopedia pedagogiczna XXI Tom V, Warszawa 2006.

⁴ Tamże, s.326

⁵ M. Winiarski, Rodzina-podstawowe funkcje, dz.cyt., s.321

⁶ Z.Tyszka, Rodzina we współczesnym świecie, Poznań 2003.

⁷ M. Ziemska, Rodzina i dziecko, Warszawa 1986,s.245.

- ✓ Instytucjonalną (prokreacyjną, ekonomiczną, opiekuńczą, socjalizacyjną, stratyfikacyjną, integracyjną),
- ✓ Osobową (małżeńską, rodzicielską, braterską).

2. Uwzględnia funkcje:

- ✓ Pierwszorzędne tzn. istotne (prokreacyjne, socjalizacyjne, miłości),
- ✓ Drugorzędne tzn. akcydentalne (ekonomiczne, opiekuńcze, stratyfikacyjne, rekreacyjne, religijne, integracyjne)⁸.

Wśród godnych podkreślenia pedagogicznych typologii funkcji rodziny odnajdujemy podział S. Kawuli:

- ✓ Biologiczno-opiekuńcza,
- ✓ Kulturalno-towarzyska,
- ✓ Ekonomiczna
- ✓ Wychowawcza⁹.

Rodzina bardzo intensywnie uczestniczy w przemianach społecznych – ulega przemianom pod wpływem czynników zewnętrznych oraz w trakcie swych przemian sama wpływa modyfikująco na zewnętrzne układy społeczne, a wpływy te bywają niejednokrotnie bardzo istotne i nie sposób nie brać ich pod uwagę.

W obrębie określonego typu środowiska społecznego występują w większości rodzin zbliżone warunki wychowawcze. Wynikają one z tradycji, jednakowej dla wszystkich mieszkańców danego środowiska, oraz z uwarunkowań społeczno – ekonomicznych. Biorąc po uwagę poziom funkcjonowania wychowawczego rodzin zamieszkujących określone środowisko, wyróżnia się pięć różnych kategorii rodziny:

- 1) rodzina normalna;
- 2) rodzina wzorowa;
- 3) rodzina wydolna wychowawczo;
- 4) rodzina niewydolna wychowawczo;
- 5) rodzina patologiczna.

Ad 1) *rodzinę normalną* określamy jako rodzinę zawierającą jak najwięcej, a w miarę możliwości cały zespół cech typowych, najczęściej występujących w rodzinach zamieszkujących określone środowisko. Rodzina taka posiada szereg elementów wychowawczych, które w danym środowisku występują najczęściej. To taka rodzina, która stwarza przez swoją działalność warunki sprzyjające prawidłowemu rozwojowi psychicznemu i fizycznemu dzieci, niesprzecznemu z ogólnospołecznym kierunkiem wychowania.

Ad 2) *rodzina wzorowa* stwarza swym dzieciom najlepsze warunki wychowawcze w stosunku do innych kategorii rodzin zamieszkujących dane środowisko, wskazując dążność do stałego podnoszenia poziomu wychowawczego. Poszczególne elementy działalności wychowawczej tej rodziny są wyższe, o większym nasileniu, niż to mające w rodzinie normalnej.

Ad 3) *rodzina wydolna wychowawczo* charakteryzuje się tym, że warunki wychowawcze bywają tam niekiedy zachwiane, podobnie jak jej ogólne funkcjonowanie.

Występują tam dorywczo niedomagania i odchylenia we wszystkich elementach działalności wychowawczej. Mimo tych zakłóceń, czyni ona wysiłki, żeby swoją niepewną chwilowo sytuację poprawić. Jest w niej poczucie odpowiedzialności za wychowanie dzieci. Towarzyszą jej „normalne” kłopoty i konflikty, które jednak samodzielnie pokonuje bez interwencji z zewnątrz.

Ad 4) *rodzina niewydolna wychowawczo*, w której dochodzi często do zaburzeń we współżyciu rodzinnym, co wiąże się na ogół z niepowodzeniem życiowym poszczególnych członków rodziny.

⁸ Z. Adamski, Socjologia małżeństwa i rodziny, Warszawa 2002, s. 45-65.

⁹ S. Kawula, J. Brągiel, A. W. Janke, Pedagogika Rodziny, Toruń 2008, s.59.

Funkcjonowanie wychowawcze tej rodziny jest także nieodpowiednie. Uwidacznia się to przede wszystkim w stałych konfliktach rodziny ze szkołą. Brak jest w niej jakichkolwiek planów życiowych, żyje się w niej „z dnia na dzień”. Aspiracje życiowe rodziców i innych członków rodziny są na ogół mało wartościowe społecznie lub nierealne. Większość elementów działalności wychowawczej rodziny wyraźnie odbiega od poziomu rodziny normalnej. Są to często rodziny niekompletne (śmierć jednego z rodziców, rozwód, porzucenie) lub kompletne, ale współżycie małżonków jest tam na krawędzi rozbicia. Czynniki ekonomiczne są tam z reguły bardzo trudne, ale może się zdarzyć, że rozłam więzi rodzinnej następuje z nadmiaru środków materialnych lub nieracjonalnego ich użytkowania. Niekiedy ten typ rodziny jest już wymiarem znacznego ryzyka społecznego.

Ad 5) rodziny patologiczne stanowią margines każdego społeczeństwa. Zaliczamy do nich rodziny, których członkowie pozostają w stałej kolizji z prawem i moralnością. W rodzinach tych następuje trwały rozkład współżycia wewnątrz rodziny, faktyczne zerwanie więzi rodzicielskiej i małżeńskiej. Rodzina ta jest też w trwałym konflikcie z działalnością wychowawczą szkoły. Brak jest w niej z reguły stałych podstaw ekonomicznych. Prawie wszystkie elementy działalności wychowawczej rodziny odbiegają znacznie od poziomu tych, które reprezentuje rodzina normalna. Są to najczęściej rodziny o skumulowanych czynnikach patogennych. Czego konsekwencją dla dzieci jest dziedziczenie stanu położenia społecznego rodziny - niejako powtarzanie drogi życiowej swych rodziców.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i niepotrafiących pomyślnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny, bo to w dezintegracji rodziny tkwi źródło sieroctwa społecznego. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezadanie się w życie, życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniechanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność sądową, przejawy psychopatii, maltretowanie oraz znęcanie się nad dzieckiem. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą.

Postawy rodzicielskie, tj. tendencje do zachowania w pewien specyficzny sposób w stosunku do dziecka¹⁰ należą do składników osobowości i należą do szczególnego typu postaw. Wyróżnić można następujące ich rodzaje:

1. Właściwe- akceptacja, współdziałanie, dawanie dziecku rozumnej swobody, uznawanie praw dziecka (osobistych, socjalnych, kulturalnych, edukacyjnych, specjalnych, politycznych -prawo do stowarzyszania się),
2. Nieprawidłowe – odtrącenie, nadmierne ochranianie, zbytne wymaganie, wymuszanie,
3. Zawołowane wpływające na reintegrację osobowości dziecka – brak związków uczuciowych między członkami rodziny (szczególnie brak miłości do dziecka), niewłaściwa atmosfera wychowawcza, konflikty wychowawcze, brak koalicji wychowawczej rodziców, inne zjawiska tj. błędy wychowawcze rodziców, zła sytuacja mieszkaniowa i materialna rodziny, wypadki losowe (np. długotrwała choroba, niezdolność do zarobkowania).¹¹

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Ośrodki pomocy społecznej działają na mocy ustawy o pomocy

¹⁰ M. Ziemska, Rodzina i dziecko, Warszawa 1986, s. 245.

¹¹ Por. Tamże, s. 159-160.

społecznej, opartej o zasadę pomocniczości, podkreśla się rolę wspierania, a nie biernego zaspokajania potrzeb. Jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawią się problemy, instytucje pomocowe zobligowane są do podjęcia działań na jej rzecz. Bardzo często złożoność problemów rodziny wymaga rozwiązań interdyscyplinarnych

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tu nie tylko o kontaktowanie się z rodziną, ale o współpracę z nią, a więc obustronny wysiłek – ze strony pracowników pieczy zastępczej i rodziców - zmierzającą do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Program będzie miał, zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji. Część diagnostyczna stanowi zarazem sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2013-2015 za rok 2015.

II. Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015r. , poz. 332 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1390),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz.224).

III. Diagnoza społeczna

Tab.1. Wybrane dane statystyczne

2014	Liczba	Miejscowości			32
		Sołectw			15
Powierzchnia w km ²					150
Wybrane dane statystyczne		2012	2013	2014	Powiat 2014
Ludność		9 322	9 322	9 317	86 936
Ludność na 1 km ²		62	62	62	78
Kobiety na 100 mężczyzn		97	97	97	102
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		56,0	55,5	55,8	56,5
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca		3 827	3 589	3 636	3 286

Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca	3 584	3 611	3 911	3 475
Porady udzielone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	5	5	5	4
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	12	30	15	27
Pracujący¹² na 1000 mieszkańców	79	81	86	150
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w%)	15,4	14,5	12,8	10,6
Ludność – w % ogółu ludności-korzystająca z instalacji¹³:				
Wodociągowej,	85,8	86,0	96,5	93,3
Kanalizacji	47,1	49,4	61,6	51,5
Gazowej	-	-	-	26,1
Podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. Ludności w wieku produkcyjnym	961	989	1023	1128

Dane: Urząd Statystyczny Bydgoszcz, SVS 2015

Tab.2 Liczba Ludności w Gminie Mrocza

Rok	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015
Liczba ludności w Gminie Mrocza w tys.	9279	9282	9262

Źródło: UMIG Mrocza

Tab. 3 Wybrane dane, w tym demograficzne za 2014rok

L.p.	Wskaźnik	Powiat	Gmina
1	Ludność (w tys), w tym: - kobiety	86 936 43 874	9317 4592
2.	Urodzenia żywe	845	102
3.	Zgony	695	62
4.	Przyrost naturalny	150	40
5.	Saldo migracji ogółem	-205	-26
6.	Ludność w wieku: - przedprodukcyjnym - produkcyjnym - poprodukcyjnym	17 518 55 541 13 877	1 985 5 982 1 350
7.	Ludność według edukacyjnych grup wiekowych: 0-2 3-6 7-12 13-15	Brak danych	303 483 650 338
8.	Pracujący	13 024	800

¹² Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

¹³ Dane za 2014r. w przypadku wodociągów i kanalizacji są nieporównywalne z wcześniejszymi latami z powodu zmiany metodologii liczenia wskaźnika

- Trudności w rozumieniu własnych problemów życiowych
- Inne wynikające z ubóstwa, nieporadności a także nasilającej się patologii.

Realizowano porady, mediacje, interwencje kryzysowe, wydawano skierowania do specjalistów (psychiatrów, nefrologów, onkologów, neurologów i logopedów). Przekazywano materiały edukacyjne, informacyjne i profilaktyczne. W szczególnie trudnych przypadkach wymagających dalszej interwencji i pomocy psychologicznej zwrócono uwagę na możliwość korzystania z systematycznej dalszej pomocy i wsparcia w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy MGOPS w Mroczy.

2.2 Punkt Interwencji Kryzysowej

Uchwałą Nr XXXI/265/2012 Rady Miejskiej w Mroczy z dnia 28.12.2012 r. w sprawie zmiany Statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mroczy powołano Punkt Interwencji Kryzysowej, działający przy MGOPS w Mroczy, w którym przyjmuje psycholog (pierwszy czwartek miesiąca) - łącznie w okresie sprawozdawczym 24 godziny. W ramach działania Punktu Interwencji Kryzysowej przyjęto 15 osób (indywidualne zgłoszenia i przez pracowników MGOPS).

Problemy, z którymi zgłaszały się osoby zainteresowane pomocą psychologiczną i wsparciem:

- Rodzinne
- Małżeńskie
- Zdrowotne
- W relacjach z nauczycielami
- Związane z separacją i rozwodem
- Z nieradzeniem sobie ze stresem i przeciążeniem emocjonalnym
- Dotyczące nieumiejętności poruszania się po rynku pracy
- W zakresie braku umiejętności komunikacyjnych, w tym zachowań asertywnych i braku gotowości do wprowadzania zmian w życiu
- Związane z brakiem poczucia bezpieczeństwa w obecnej sytuacji życiowej
- Finansowe (długi i brak perspektyw na spłacenie kredytów)
- Myśli suicydalne (samobójcze)
- Przeżycia traumatyczne i radzenie sobie z post trauma
- Zgłaszano potrzebę mediacji rodzinnych (odbyły się dwie)
- Uzależnienie od alkoholu problem nadużywania środków psychoaktywnych
- Lęki i problemy egzystencjonalne
- Konflikty sąsiedzkie
- Trudności w rozumieniu własnych problemów życiowych
- Inne wynikające z ubóstwa, nieporadności a także nasilającej się patologii.

Realizowano porady, mediacje, interwencje kryzysowe, wydawano skierowania do specjalistów (psychiatrów, nefrologów, onkologów i neurologów).

Przekazywano materiały edukacyjne, informacyjne i profilaktyczne.

W szczególnie trudnych przypadkach wymagających dalszej interwencji i pomocy psychologicznej zwrócono uwagę na możliwość korzystania z dalszej pomocy i wsparcia w tym Punkcie Interwencyjnym.

3. PORADNICTWO PRAWNE

W okresie sprawozdawczym (2015 rok) kuratorzy zawodowi Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Nakle nad Notecią pełnili dyżury w budynku przy ulicy Łąkowej 7 w Mroczy, korzystając z lokalu udostępnionego przez MGOPS w Mroczy w ramach działalności **Punktu Konsultacyjno-Interwencyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy**.

Łącznie odbyło się 49 (2014-51; 2013-43) dyżurów, każdy w wymiarze 3 godzin zegarowych, co dało ogółem 147 (2014-153; 2013-129) godzin. Przyjęto 125 (2014-111; 2013-119) osób. Dostęp do punktu jest powszechny i bezpłatny, dyżury odbywają się w każdy wtorek w godz. 15.00-18.00.

Ze zgłaszającymi się osobami przeprowadzano rozmowy:

- W zakresie wsparcia emocjonalnego,
- Informacyjne dotyczące sposobu reagowania na przejawy agresji, przemocy ze strony członków rodziny,

- Dotyczące praw osób poszkodowanych przestępstwem z art.207 kk,
- Redagowano pozwycy o rozwód, separację, wnioski w zakresie innych czynności prawnych (zamiana orzeczonej kary ograniczenia wolności na zastępczą karę grzywny i jej rozłożenie na raty),
- Redagowano odwołania na pisma urzędowe, procesowe,
- Udzielano informacji z zakresu wybranych zagadnień z Kodeksu Karnego, Kodeksu Karnego Wykonawczego, Kodeksu Rodzinnego i Cywilnego, postępowania przed sądem,
- Sposobu wnioskowania o zwolnienie z kosztów, składania wniosków o powołanie pełnomocnika,
- Redagowano wzory wniosków doniesień o popełnieniu lub podejrzeniu popełnienia przestępstw z art.207 kk.i inne.

Kuratorzy systematycznie podwyższali swoje kwalifikacje z zakresu przeciwdziałania przemocy, uczestnicząc w szkoleniach, konferencjach. Jak co roku także w 2015 roku na terenie Sądu w Nakle nad Notecią odbywały się dyżury kuratorów zawodowych w ramach Tygodnia Pomocy Osobom Poszkodowanym Przestępstwem.

4. ASYSTENT RODZINY

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015r., poz.332 ze zm.), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku, wprowadziła m.in. asystenta rodzin, którego gmina zatrudnia celem wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Poza tym gmina powinna zapewnić wsparcie, polegające na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości opiekuńczo-wychowawczej rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną (asystent rodziny) i pomocy w opiece i wychowaniu (placówki opiekuńczo-wychowawcze). Rodzina może uzyskać wsparcie przez działania instytucji podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających.

Ośrodek zatrudnił w 2015 roku 2 asystentów rodziny, którzy realizowali zadania wynikające z w/w ustawy. Ustawa powstała dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości, zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności; dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci; w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Ponadto ustawa określa:

- zasady i formy wspierania rodziny przewyciężającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków,
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

W 2015 r. wsparciem asystenta rodziny objęto 31 rodzin (2014r. – 16, 2013r. – 17), w tym 5 zostało zobowiązanych do pracy z asystentem przez Sąd (2014r. – 3, 2013r. – 1). Z 3 rodzinami zakończono współpracę.

W ramach pracy z rodzicami realizowany jest plan pracy z rodziną, w którym prowadzone są następujące formy działania:

- pomoc w rozwiązywaniu problemów życia codziennego,
- pomoc w poprawie sytuacji bytowej,
- pomoc w załatwianiu świadczeń socjalnych i rodzinnych,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc w rozwoju poziomu umiejętności wychowawczych,
- rozwój umiejętności zawodowych,
- wsparcie w zakresie aktywności społecznej poszczególnych członków rodziny,
- rozwój umiejętności psychomotorycznych dzieci,
- poprawienie stosunków panujących w rodzinie,
- poradnictwo specjalistyczne,
- terapię i mediacje psychologów oraz psychoterapeutów,
- działania interwencyjne i zaradcze w sytuacjach zagrożenia bezpośredniego.

W celu przeciwdziałania trudnościom związanym z opieką i wychowaniem dzieci, a także ze sprawami życia codziennego, zasadna jest dalsza praca z rodzinami. Rodziny uzyskujące dotychczasowe wsparcie stopniowo, a zarazem skutecznie podnoszą poziom swoich umiejętności wychowawczych, zawodowych oraz życiowych.

Tab. 4 Dane dotyczące pracy asystentów rodziny

l.p.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015
1.	Liczba asystentów	1	2	2
2.	Liczba osób zobowiązanych do pracy z AR przez sąd	2	3	5
3.	Liczba osób objętych AR	19	14	18
4.	Przeciętny czas pracy AR z rodziną w miesiącach	13	13	23
5.	Zakończenie pracy AR ze względu na odmowę współpracy	0	2	0
6.	Zakończenie pracy z AR – osiągnięcie celów	4	4	3
7.	Liczba rodzin, które korzystały z usług AR	23	20	21

5. PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO

Stowarzyszenie „Izyda” w okresie od 23.10.2015 do 31.12.2015 roku realizowało zadanie- Prowadzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Mrocza w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jako placówki wsparcia dziennego, zlecone przez Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza w drodze konkursu na realizację zadania publicznego. Celami realizacji zadania było:

✓ **Zapewnienie pomocy w nauce i wyrównywaniu braków edukacyjnych.**

Problematyka wyrównywania szans edukacyjnych, zwłaszcza dzieci z terenów popegeerowskich; z rodzin zdemoralizowanych, patologicznych, ubogich i wielodzietnych, stanowi jeden z głównych problemów społecznych. Im wcześniej zlokalizowane będą przyczyny występowania braków w dostępie do ofert edukacyjnych, tym skuteczniej będzie można zaplanować efektywne działania w celu zmniejszenia nierówności społecznych. Podczas zajęć w świetlicy środowiskowej stwarzano warunki do budzenia i rozwijania potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Uczestnicy podczas każdego z zajęć mogli skorzystać ze wsparcia w pomocy: odrobienia zadania domowego, wyjaśnienia materiału czy nadrobienia zaległości. Największe trudności zgłaszane przez dzieci i rodziców były z językami obcymi oraz z matematyką i językiem polskim. Młodzież i dzieci otrzymywali zarówno pomoc od opiekunów jak również od rówieśników. Uczestnicy wzajemnie wspierali kolegów i koleżanki w pokonywaniu indywidualnych trudności edukacyjnych, dzięki czemu podwyższyły się ich kompetencje w zakresie pomagania innym. Wśród słabszych uczniów zmniejszyło się

poczucie osamotnienia w pokonywaniu trudności oraz zwiększyła się potrzeba poszukiwania pomocy wśród rówieśników i korzystania z tej pomocy.

- ✓ **Zapewnienie optymalnego poziomu rozwoju fizycznego i psychicznego dzieci i młodzieży.** Istotną rolę w rozwoju i podejmowaniu działań przez młodego człowieka odgrywa poziom rozwoju psychicznego i fizycznego dzieci i młodzieży. Kształtują się one głównie pod wpływem środowiska, w którym funkcjonują. Właściwe środowisko dostarcza takich bodźców, które wpływają w sposób pozytywny na rozwój, stwarza ono możliwości do obserwowania, opanowania, a w konsekwencji utrwalania różnych pozytywnych zachowań i postaw. Tak, więc pozytywne kontakty międzyludzkie odgrywają istotną rolę we właściwym kształtowaniu się osobowości. Zajęcia socjoterapeutyczne, wychowawcze, psychopedagogiczne, animacyjne, ruchowe i kulinarne były tak przygotowane i prowadzone przez specjalistów, aby uwzględnić rozwój funkcji ruchowych, sprawności manualnych, a zwłaszcza rozwój funkcji psychopedagogicznych. Zapewnienie rozwoju psychofizycznego uczestnikom w zajęciach świetlicowych powinno w przyszłości przełożyć się na odpowiedni rozwój, trzeźwą ocenę sytuacji, oraz sprawi, że będą czuli się wyjątkowi i szczęśliwi.
- ✓ **Propagowanie aktywnego i zdrowego trybu życia oraz zapewnienie alternatywnych i zdrowych form spędzania wolnego czasu.**

Podejmowanie zachowań ryzykownych, do których należy przede wszystkim: picie alkoholu, zażywanie narkotyków i dopalaczy oraz palenie papierosów, czy chociażby uzależnienie od komputera, stanowi ogromny problem wśród ludzi młodych. Zapewnienie im alternatywnej formy spędzania czasu wolnego m. in. poprzez propagowanie aktywnego i zdrowego trybu życia, rozwijanie pasji, zwiększa szansę na ucieczkę przed demoralizacją. Skoncentrowaliśmy uczestników na oddziaływaniach profilaktycznych poprzez organizację imprez okolicznościowych i wyjazdów, oraz prowadzenie zajęć w taki sposób, aby młody człowiek przyswoił pozytywne postawy, które zapewnią mu dalsze prawidłowe wychowanie i kształtowanie osobowości, co za tym idzie szacunek do drugiego człowieka, wrażliwość na przemoc i krzywdę ludzką, oraz umiejętność eliminowania i zapobiegania negatywnym zachowaniom. Młodzież i dzieci mieli okazję spędzić wolny czas w sposób efektywny i twórczy np. podczas zajęć artystyczno- plastycznych piekli pierniki, robili pizzę i naleśniki, przygotowywali ozdoby świąteczne, prowadzili ścienną gazetkę. Dzięki organizacji imprez okolicznościowych i wyjazdów uczestnicy spędzali czas w atrakcyjny i nietuzinkowy sposób, przy czym mieli okazję by nabyć nowe doświadczenia i poznać sąsiednie gminy.

Największym zarazem sukcesem i rezultatem było to, że poprzez prowadzenie świetlicy środowiskowej, Stowarzyszenie mogło wesprzeć dzieci, młodzież oraz ich najbliższych, tym samym zmniejszyć poziom demoralizacji, uzależnień, wykluczenia i przestępczości poprzez organizację alternatywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego. Uczestnictwo w zajęciach przyczyniło się do integracji dzieci i młodzieży, zmniejszenia braków edukacyjnych, zwiększenia wiedzy na temat zdrowych form spędzania czasu wolnego. Podczas zajęć każdy mógł znaleźć coś dla siebie i zadbać o prawidłowy psychofizyczny rozwój. Rezultaty są niemierzalne i trwałe, w holistyczny sposób oddziaływały i będą oddziaływać na potrzeby, wartości i postawy dzieci i młodzieży z terenu Miasta i Gminy Mrocza.

Rezultatem realizacji zadania było prowadzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta i Gminy w Mroczy.

W zajęciach uczestniczyło 15 dzieci w wieku od 6 do 14 lat. Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach od 12:00 do 18:00 pod opieką opiekuna i kierownika świetlicy. W wycieczce do kina i na basen brali udział wszyscy uczestnicy.

W ramach działalności udało się zrealizować następujące zadania:

1. Zajęcia z wychowawcą świetlicy - od poniedziałku do piątku w godzinach 12:00 – 18:00
2. Zajęcia socjoterapeutyczne/psychoedukacyjne – 4 razy w miesiącu (do uzgodnienia z grupą)
3. Zajęcia z animatorem – 4 razy w miesiącu (do uzgodnienia z grupą)
4. Zajęcia pedagogiczne i sportowe z kierownikiem świetlicy – 4 razy w miesiącu (do uzgodnienia z grupą)
5. Wyjazd na basen – listopad 2015r.
6. Wyjazd do kina – grudzień 2015r.

6. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej „jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby, i możliwości”.

Pomoc tą organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi, pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Z kolei zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym osób i rodzin poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zbyt wysoka się liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale, pozbawionych zasiłku, niskie wynagrodzenia oraz duża liczba osób utrzymujących się z rent i emerytur znacznie wpływa na zmniejszenie poziomu zamożności mieszkańców gminy. Powyższe problemy powodują, że osoby korzystające z pomocy społecznej to osoby bezrobotne, samotne, niepełnosprawne, niewydolne wychowawczo, bez źródeł utrzymania lub utrzymujące się z pracy dorywczej, zasiłków, a więc świadczeń niedających gwarancji utrzymania rodziny lub osoby samotnej.

Zadania pomocy społecznej w gminie Mrocza realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracując w tym zakresie z samorządem, organizacjami pozarządowymi, kościołem katolickim, fundacjami i instytucjami zajmującymi się problematyką społeczną.

6.1 Praca socjalna

Praca socjalna jest obecnie profesją, która polega na prowadzeniu polityki społecznej w zakresie podnoszenia dobrobytu i poprawy, jakości życia.

Istnieje wiele definicji pracy socjalnej, ale najczęściej pojmuje się ją w sposób następujący:

Praca socjalna definiowana przez Helenę Radlińską określana jest mianem wydobywania i pomnażania sił ludzkich, na ich usprawnianiu i organizacji wspólnego działania dla dobra ludzi.

Kompleksową i bardzo szeroką definicję pracy socjalnej określa Komitet Rady Europejskiej: Praca socjalna jest specyficzną działalnością zawodową, mającą na celu lepszą adaptację wzajemną osób, rodzin, grup i środowiska społecznego, w jakim żyją oraz rozwijanie poczucia godności osobistej i odpowiedzialności jednostek na drodze odwoływania się do potencjalnych możliwości poszczególnych osób, do powiązań międzyprofesjonalnych, a także sił i środków społecznych (B. Szatur-Jaworska, „Teoretyczne podstawy pracy socjalnej”).

Międzynarodowe Stowarzyszenie Szkół Pracy Socjalnej wypracowało ogólną międzynarodową definicję określającą, że praca socjalna wspiera zmiany społeczne, rozwiązywanie problemów w stosunkach międzyludzkich oraz wydobywanie z ludzi sił i wolności, aby mogli osiągnąć dobrobyt. Używając teorii zachowań ludzkich i systemów społecznych praca socjalna oddziałuje tam, gdzie ludzie wchodzi w interakcje ze środowiskiem. Fundamentem pracy socjalnej są zasady praw człowieka i sprawiedliwości społecznej (D. Wolska-Prylińska, „Projekt sojalny w kształceniu i działaniu społecznym”).

Środowisko zawodowe oddziela profesjonalną pracę socjalną, jako działalność nakierowaną na pomaganie innym, pracę z drugim człowiekiem, skupienie się na rozwiązywaniu problemów jednostki, rodziny lub grupy społecznej od zjawiska błędnie w społeczeństwie utożsamianym z pracą socjalną – wypłacaniem zasiłków i świadczeń z pomocy społecznej (M. Granosik, „Profesjonalny wymiar pracy socjalnej”).

Klasyczne metody pracy socjalnej możemy sklasyfikować:

- pracę socjalną z jednostką (metoda indywidualnego przypadku)
- pracę socjalną z grupą/rodziną
- pracę socjalną ze środowiskiem lokalnym.

W praktyce pracownicy socjalni zajmują się problemami, które zagrażają prawidłowemu funkcjonowaniu społeczeństwa i starają się łagodzić nierówności, które niekorzystnie oddziałują na sytuację materialną ludzi i społeczeństwa. Dlatego praktyka pracy socjalnej obejmuje profesjonalną pomoc dla jednostek, rodzin, grup, organizacji i społeczności, aby wzmocnić lub przywrócić ich zdolność do optymalnego funkcjonowania i stworzyć sprzyjające temu warunki społeczne.

Praca socjalna to działalność o charakterze pomocowym. Podstawowym jej celem jest niesienie wsparcia ludziom znajdującym się w trudnych sytuacjach, nie tylko związanych z problemami finansowymi, ale także życiowymi, psychicznymi, czy emocjonalnymi. Praca socjalna może przybierać różne formy, od pomocy krótkotrwałej, czy nawet jednorazowej, po długofalowe działania. Jako najważniejsze formy pracy socjalnej wymienia się (za T. Kamińskim):

- + **Ratownictwo** – rozumiane, jako działalność doraźna, która jest szybką reakcją w celu przezwyciężenia kryzysowej sytuacji – przykładem ratownictwa jest zapewnienie schronienia bezdomnym, czy powodzianom,
- + **Opieka** – obejmuje te sytuacje, w których ludzie nie są w stanie sami sobie poradzić – z tą formą pracy socjalnej można spotkać się w ośrodkach dla osób przewlekle chorych czy domach małego dziecka,
- + **Pomoc** – działania wspierające prawidłowy rozwój osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – przykładem takiej działalności są kluby seniora, poradnie, świetlice,
- + **Kompensacja** – polega na wyrównywaniu braków, które utrudniają prawidłowy rozwój i funkcjonowanie.

Niezwykle ważne jest też zachowanie zasad pracy socjalnej, takich jak:

- + **Akceptacja klienta** – przyjmowanie klienta takim, jakim jest, z jego słabościami i silnymi stronami, akceptowanie nieatrakcyjnych cech, czy destrukcyjnych aspektów zachowania i praca na pozytywach, na cechach stanowiących siłę klienta.
- + **Uznanie indywidualności** – każdy z nas jest inny, każdy ma inne doświadczenia życiowe, kłopoty, każdy ma swoją historię z uwagi, na którą jest taki, a nie inny. Pracownik socjalny nie powinien traktować klienta, jako przypadek, lecz jako indywidualność, która ma swoje prawa i potrzeby.
- + **Celowe wyrażanie swoich uczuć i odczuć** – zachęcanie do dzielenia się treścią uczuć i uczuciami w sposób celowy podczas procesu pomagania; służy to oczyszczeniu, zmniejszeniu napięcia, co w przyszłości może sprawić, że jaśniej, klarowniej będą spoglądać na swój problem.
- + **Postawa nieoceniająca** – opiera się na założeniu poszanowania godności i wartości człowieka.
- + **Obiektywizm**, – aby być obiektywnym nie należy oceniać, czyli diagnozujemy sytuację klienta bez osobistych uprzedzeń i bez oceniania.
- + **Kontrolowanie zaangażowania emocjonalnego** – unikanie dwóch skrajnych postaw: od braku zainteresowania klientem, do nadmiernego identyfikowania się z klientem i jego problemem, ponieważ jedna i druga postawa jest negatywna.
- + **Empatia** – ważne jest by pracownik socjalny był empatyczny, to znaczy potrafił współodczuwać z klientem, wczuć się w położenie drugiej osoby.
- + **Samostanowienie** – pracownik powinien podczas pracy z klientem zbudować takie relacje, w których klient może dokonywać wyborów, nie należy narzucać rozwiązań klientom, bez manipulowania, czy nadmiernego kontrolowania.
- + **Poufność** – klient musi mieć pewność, a pracownik przestrzegać tego, by nie ujawniać tajemnic rodziny, treści prowadzonych rozmów, ani rozpowszechniać opinii lekarzy, psychologów czy innych specjalistów na ich temat.
- + **Umożliwianie** – rozpoczyna się od uznania silnych stron klienta (praca na pozytywach), rozpoznaniu jego potencjału tak, by poprawić jego kompetencje społeczne. (za B. DuBois i K.K. Miley).

Przestrzegając tych zasad sprawiamy, że dokonuje się proces upodmiotowienia klienta/rodziny w przeciwieństwie do uprzedmiotowienia, w wyniku, którego osoba traci poczucie kontroli nad własnym życiem, tym samym może zostać wykluczona ze społeczeństwa.

W pracy socjalnej najważniejsza jest pomoc do samopomocy. Oznacza to wsparcie osoby lub rodziny w jej trudnej sytuacji życiowej, przy jednoczesnym nie wyręczaniu jej w rozwiązywaniu problemu. Powołując się na Kazimierę Wódcz – udzielanie takich form wsparcia, które potrafią pobudzić własną aktywność osoby, czy rodziny, które nie uzależniają od instytucji pomocy, natomiast sprzyjają samodzielnym poszukiwaniom rozwiązań trudnych sytuacji życiowych. Poza podejściem podmiotowym w pracy z rodziną ważne jest też podejście systemowe, czyli włączanie wszystkich członków rodziny do rozwiązywania problemów.

Pracownicy socjalni podejmują działania w bardzo wielu formach pracy socjalnej m.in. stosując kontrakt socjalny, zakładając Niebieską Kartę.

Tab.5 Praca i kontrakt socjalny

Praca socjalna	2013	2014	2015
Liczba rodzin	503	486	428
Liczba osób w rodzinach	1.561	1.439	1.295
Kontrakt socjalny	2013	2014	2015
Liczba osób z zawartym kontraktem socjalnym	42	98	123
Niebieskie karty	2013	2014	2015
Liczba założonych NK przez Pracownika socjalnego	5	2	3

Dane: Na podstawie sprawozdania MPiPS za 2013, 2014, 2015

6.2. Charakterystyka osób objętych wsparciem

Pomocą społeczną w Gminie Mrocza w 2015 roku objęto 425 rodzin, gdzie liczba osób w rodzinach wyniosła 1268.

Największą grupę osób, którym w udzielono pomocy stanowią rodziny czteroosobowe, pięcioosobowe i trzyosobowe. Natomiast biorąc pod uwagę liczebność dzieci największa liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2015 roku to rodziny z 2 dziećmi. Szczegółowe dane ilustruje poniższa tabela.

Tabela 6. Typy rodzin objęte pomocą społeczną

Rodziny objęte pomocą (liczba osób w rodzinie)	2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1	146	146	126	126
2	76	152	70	140
3	90	270	82	246
4	97	388	82	328
5	49	245	50	250
6 i więcej	45	311	41	282
Ogółem:	503	1512	451	1372

W tym:	2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Rodziny z dziećmi ogółem	258	1110	234	1008
o liczbie dzieci				
1	97	316	84	266
2	93	388	79	327
3	38	195	44	223
4	17	108	15	100
5	9	66	10	74

6	3	27	1	8
7 i więcej	1	10	1	10

Źródło: MGOPS sprawozdania roczne MPiPS 2014 i 2015 rok

Tab.7 Typy rodzin c.d.

Wyszczególnienie	2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny niepełne ogółem	68	235	64	224
O liczbie dzieci:				
1	30	78	28	75
2	23	81	19	65
3	8	35	10	42
4 i więcej	7	41	7	42
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	50	133	51	133
O liczbie osób:				
1	9	9	14	14
2	18	36	11	22
3	10	30	15	45
4 i więcej	13	58	11	52

Źródło: MGOPS sprawozdania roczne MPiPS 2014 i 2015 rok

Największym wsparciem w 2015 roku objęto rodziny niepełne z 1 dzieckiem oraz rodziny emerytów i rencistów, gdzie w rodzinie są 4 i więcej osób. Natomiast w 2014 roku wsparciem objęto w największej rodzin niepełnych z 2 dzieci.

6.3 Wsparcie finansowe

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Jej zadaniem jest zapobieganie sytuacjom wyżej wspomnianym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. Rodzaj pomocy, forma oraz rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Natomiast potrzeby powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Tab.8 Przyznana pomoc

Wyszczególnienie	Rok 2013		Rok 2014		Rok 2015	
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w ramach zadań własnych i zleconych	834		726		627	
Liczba rodzin ogółem	514		483		425	
Liczba osób w rodzinach	1594		1447		1284	
Liczba osób, którym przyznano świadczenia pieniężne	530		493		430	
Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne	439		305		254	
Powody przyznania pomocy	2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Osób w rodzinach	Liczba rodzin	Osób w rodzinach	Liczba rodzin	Osób w rodzinach
Ubóstwo	189	618	185	553	150	442

Bezrobocie	415	1335	386	1225	333	1081
Niepelnosprawność	121	355	117	306	120	299
Długotrwała i ciężka choroba	70	181	67	157	66	153
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	106	434	84	355	73	302
w tym: rodziny wielodzietne	32	199	25	153	19	114
rodziny niepełne	75	242	55	187	47	157
Alkoholizm	40	81	30	64	36	73
Potrzeba ochrony macierzyństwa	79	439	93	470	94	468
Bezdomność	15	18	13	14	11	11
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9	20	10	12	4	4
Przemoc w rodzinie	2	7	1	4	1	3
Zdarzenia losowe	8	21	7	19	5	17
Kłęski żywiołowe i ekologiczne	-	-	-	-	-	-
Świadczenie pieniężne z pomocy społecznej	Kwota w zł					
Zasiłek stały	212 716		254 507		312 388	
Zasiłek okresowy	1 157 339		1 029 997		844 461	
Zasiłek celowy	186 710		252 900		261 000	
Posiłek:	257 500		157 540		144 000	
W tym dla dzieci	156 304		95 842		96 109	
Schronienie	13 796		17 347		15 117	
Usługi opiekuńcze	26 645		37 791		49 022	
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	108 454		135 791		130 641	

Dane: Na podstawie sprawozdania MPiPS za 2013, 2014, 2015 r.

Jedną z przyczyn przyznania pomocy jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, jest to ciągle jeden z 4 najpilniejszych powodów przyznawania wsparcia dla rodzin z terenu Gminy Mrocza od wielu lat. W związku z tym zachodzi uzasadniona potrzeba podejmowania działań w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

6.4 Wsparcie w ramach realizacji Programu operacyjnego pomoc żywnościowa 2014-2020

Od końca 2014 r. w Polsce realizowany jest Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ). Program współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Fund for European Aid to the Most Deprived – FEAD).

Program został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Główny cel Programu to udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. Uprawnienie do korzystania z pomocy żywnościowej jest uwarunkowane znajdowaniem się w trudnej sytuacji życiowej (sytuacje takie wymienia art. 7 ustawy o pomocy społecznej) oraz spełnianiem kryterium dochodowego, które zostało określone na poziomie 150% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, tj. od 1 października 2015 r.: 951 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej oraz 771 zł w przypadku osoby w rodzinie.

Podprogram 2015 - Od lipca 2015 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy podjął współpracę z **Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Bydgoszczy** w ramach współpracy w zakresie nieodpłatnej dystrybucji gotowych artykułów spożywczych w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym (FEAD) realizowanego w Podprogramie 2015.**

Program realizował Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy poprzez pracowników socjalnych i wolontariuszy.

Pomocą zostały objęte rodziny, których dochód netto na osobę nie przekraczał do 30 września 2015 r. kwoty:

- w przypadku osoby samotnej: 813,00 zł netto,
- w przypadku rodziny: 684,00 zł netto.

Warunkiem koniecznym do objęcia wsparciem było uzyskanie skierowania z MGOPS w Mroczy.

Ponadto Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi stałą zbiórkę odzieży i sprzętów, które wydawane są na bieżąco.

6.5 Zadania własne o charakterze obowiązkowym

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Tab. 9 Tabelaryczne zestawienie z realizacji zadań własnych gminy

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		Liczba świadczeń		Wartość świadczeń	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Zasiłki okresowe -bezrobocie -długotrwała choroba -niepełnosprawność	395	334	2 813	2 204	1 029 997	844 461
Zasiłki stałe	65	71	624	852	254 507	312 388
Schronienie	5	6	834	1 033	17 347	15 117
Posiłki (uczniowie, podopieczni)	125	107	34 738	30 567	157 540	144 000
Usługi opiekuńcze	7	12	4 625	5 407	37 791	59 493

Sprawienie pogrzebu	0	1	0	1	0	1 598
Zasiłki celowe i w naturze, W tym specjalne,	173 30	142 5	166 38	264 9	28 900 3 482	19 390 610
Zasiłki celowe na dożywianie ogółem	313	309	919	968	224 000	239 500
-w formie pieniężnej	309	302	915	968	222 600	238 000
- w formie świadczenia rzeczowego – talonów żywnościowych	4	7	4	0	1 400	1 500
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	6	0	15	0	112 500
Opłacanie składki zdrowotnej	50	57	544	670	20 794	26 151
RAZEM	X	X	X	X	1 770 876	1 775 208

Dane: MGOPS Mrocza

7. KOMISARIAT POLICJI W MROCZY

W 2015 roku na terenie miasta i gminy Mrocza założono 24 Niebieskie Karty, z czego 17 na terenie miasta Mrocza, a pozostałe 7 na terenie wiejskim. Zdecydowana większość NK zakładana była w trybie interwencyjnym. Założone Niebieskie Karty przesyłano do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Mroczy, każdorazowo Przewodnicząca powołując grupę roboczą, w jej skład powoływała dzielnicowego (zgodnie z właściwością miejsca zamieszkania rodziny). Dzielnicowy przeprowadzał wizyty monitorujące stan bezpieczeństwa w rodzinach objętych procedurą (z częstotliwością ustalaną, indywidualnie dla każdej Niebieskiej Karty). Ponadto w przypadkach występowania przemocy w rodzinie i równolegle problemu alkoholowego kierowano wnioski o zastosowanie leczenia odwykowego od uzależnienia od alkoholu do GKRPA w Mroczy (8 wniosków). W sytuacji objęcia rodziny lub członka rodziny nadzorem bądź nadzorem kuratora sporządzano informację do Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sadzie Rejonowym w Nakle nad Notecią. O zakładanych Niebieskich kartach informowano MGOPS w Mroczy i wspólnie z pracownikami socjalnymi podejmowano kroki do poprawy stanu bezpieczeństwa członków danej rodziny, w tej kwestii współpracowano również z Asystentami Rodziny. W 2015 roku w Komisariacie Policji w Mroczy wszczęto 7 postępowań przygotowawczych w sprawach o psychiczne i fizyczne znęcanie nad członkami rodziny (art. 207 KK).

8. PIECZA ZASTĘPCZA

W 2014 roku na terenie powiatu nakielskiego funkcjonowało 5 rodzin zastępczych zawodowych, w tym 3 pogotowia rodzinne oraz 2 rodzinne domy dziecka (przekształcone z rodziny zawodowej zastępczej), które na podstawie zawartych ze starostą umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej otrzymują wynagrodzenie w wysokości od 2000 zł do 3000 zł brutto miesięcznie. Natomiast prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 3400 zł brutto miesięcznie. Umowy na pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej zawierane są na okres 4 lat. Umowa na prowadzenie rodzinnego domu dziecka zawierana jest na okres 5 lat.

Rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje prawo czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w okresie 12 miesięcy, w związku z wypoczynkiem, w wymiarze 30 dni kalendarzowych. W związku z tym istnieje możliwość umieszczenia dziecka na ten okres w rodzinie pomocowej, która otrzymuje świadczenie w wysokości 20 % kwoty otrzymywanego wynagrodzenia, proporcjonalnie do liczby dni pobytu dziecka.

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym i budynku jednorodzinnym. Natomiast rodzina zastępcza zawodowa może raz w roku otrzymać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym.

W 2014 roku w Gminie Mrocza funkcjonowało 10 rodzin zastępczych spokrewnionych i 1 pogotowie opiekuńcze. Umieszczonych było 17 dzieci w rodzinach zastępczych i 3 w pogotowiu opiekuńczym na terenie Gminy Mrocza. W 2 rodzinach zastępczych spokrewnionych umieszczonych było 3 dzieci z powodu zgonu matek dzieci, w 5 rodzinach umieszczono 10 dzieci ze względu na niewydolność opiekuńczo-wychowawczą i alkoholizm rodziców, w 3 rodzinach zastępczych 4 dzieci umieszczono z powodu niewydolności opiekuńczo-wychowawczej, natomiast 3 dzieci umieszczono w pogotowiu rodzinnym ze względu na interwencję policji i alkoholizm rodziców.

Art. 191 ust. 9 pkt 1-3, ust.10pkt 1-3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określają wydatki gminy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym 10%, 30% i 50 % odpowiednio w pierwszym, drugim i trzecim roku i latach następnych. Wydatki gminy przeznaczone na utrzymanie dziecka, a ponoszonych przez Gminę Mrocza w kolejnych latach, przedstawia poniższa tabela:

Tab. 10 Koszty na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka ponoszone przez Gminy

		Gmina									
		Nakło nad Notecią		Szubin		Kcynia		Mrocza		Sadki	
		Liczba dzieci	Kwota (zł)	Liczba dzieci	Kwota (zł)	Liczba dzieci	Kwota (zł)	Liczba dzieci	Kwota (zł)	Liczba dzieci	Kwota (zł)
2012	10 %	3	2.813	3	2.932	2	1.320	1	760	1	1.013
	30 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	50 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2013	10 %	14	10.279	3	2.511	4	5.422	3	1.973	4	4.8120
	30 %	3	5.465	0	0	0	0	1	1.829	1	1.4001
	50 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2014	10 %	21	23.542	8	4.050	5	3.307	4	3.318	2	576
	30 %	14	22.638	3	2.923	3	5.930	2	6.105	3	6.753
	50 %	2	1.276	0	0	0	0	1	3.048	0	0

Dane: PCPR Nakło nad Notecią

Od stycznia 2012 roku rodziny zastępcze otrzymują świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w wysokości:

660 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej (dziadkowie lub rodzeństwo dziecka),

1000 zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej, zawodowej i rodzinnym domu dziecka.

Rodziny zastępcze, które opiekowały się dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności otrzymywały dodatek w wysokości 200 zł miesięcznie na pokrycie kosztów utrzymania.

Ponadto rodziny zastępcze oraz prowadzący rodzinny dom dziecka korzystały ze świadczeń fakultatywnych takich jak:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6 do 18 roku życia raz w roku,
- świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
- świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ, na jakość sprawowanej opieki- jednorazowo lub okresowo.

9. BUDŻET

Tab. 11 Wykonanie budżetu MGOPS w Mroczy w związku z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

L. p.	Rozdział	Klasyfikacja	Plan (do pełnego zł)			Wykonanie(do pełnego zł)		
			2013	2014	2015	2013	2014	2015
1.	85204	Rodziny zastępcze	5 000	15 000	36 500	3 802	12 472	27 246
2.	85206	Wspieranie rodziny	43 139	64 934	90 477	36 591	43 454	81 081

Na koniec 2015 roku 10 dzieci było umieszczonych w pieczy zastępczej z terenu gminy Mrocza, z tego 5 umieszczono w 2015 roku. Jedno dziecko powróciło do rodzica biologicznego.

Z toczących się postępowań prognozuje się, że w 2016 roku może zostać umieszczonych 4 dzieci w związku z nieprawidłowym wypełnianym przez rodziny biologiczne swojej funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz 3 dzieci ma szansę powrotu do rodziny biologicznej.

IV Cele programu

Cel główny:

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Poprawa, jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.
2. Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.
3. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

1. Cel

Poprawa, jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Zadania:

- ✓ Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców
- ✓ Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci
- ✓ Kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, realizującej Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Mrocza oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Mrocza

- ✓ Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie
- ✓ Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi
- ✓ Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny
- ✓ Organizowanie szkoleń dla asystenta rodziny
- ✓ Nawiązanie współpracy z dziadkami, pod warunkiem, że sami są wolni od patologii

2. Cel

Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.

Zadania:

- ✓ Zapewnienie pomocy usługowej dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych
- ✓ Prowadzenie placówki wsparcia dziennego i zapewnienie w niej miejsc dla dzieci oraz kierowanie dzieci na zajęcia do innych placówek tego typu
- ✓ Objęcie dzieci indywidualną terapią psychologiczno-pedagogiczną
- ✓ Kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom
- ✓ Objęcie rodzin przeżywających trudności pomocą rodzin wspierających
- ✓ Organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających
- ✓ Kształtowanie systemu wartości u dzieci z rodzin dysfunkcyjnych
- ✓ Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym
- ✓ Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności

3. Cel

Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

Zadania:

- ✓ Utrzymywanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów
- ✓ Udzielenie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej
- ✓ Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej
- ✓ Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb, w tym na dojazd do dzieci
- ✓ Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego
- ✓ Organizowanie treningów rodzicielskich
- ✓ Angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za sprawę dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania)

Do realizacji założonych celów będą prowadziły działania, których wybór zostanie poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny. Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy jest wywiad środowiskowy, przeprowadzony przez pracownika socjalnego. Pełna i efektywna realizacja celów założonych w programie będzie możliwa dzięki kompleksowemu spojrzeniu na rodzinę przeżywającą trudności oraz podjęciu systemowych rozwiązań przy współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Priorytetem działań jest uznanie podmiotowości dziecka oraz jego prawa do wychowania w rodzinie lub jak najszybszego powrotu do rodziny.

V. Harmonogram działań podejmowanych w programie

Tab.12 Harmonogram działań programowych

Cele szczegółowe	Zadania	Osoba/zespół/partnerzy/odpowiedzialni za realizację
Poprawa, jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców	psycholog, radca prawny, specjalista terapii uzależnień
	Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci	MGOPS, stowarzyszenia, szkoły
	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	pracownicy socjalni, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Rejonowy, Stowarzyszenie „Klub Abstynenta”
	Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy MGOPS w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie	pracownicy socjalni, zespół interdyscyplinarny
	Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnych z normami i wartościami społecznymi	pracownicy socjalni, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, asystent rodziny, rodzina wspierająca
	Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny	pracownicy socjalni, asystent rodziny, Sąd Rodzinny i Nieletnich
	Organizowanie szkoleń dla asystenta rodziny	MGOPS
	Nawiązanie współpracy z dziadkami, i innymi bliskimi członkami rodziny pod warunkiem, że sami są wolni od patologii	pracownicy socjalni, dziadkowie, bliscy członkowie rodziny
Zapewnienie	Zapewnienie pomocy usługowej dla rodzin	pracownicy socjalni , MGOPS

szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych	z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych	
	Prowadzenie placówki wsparcia dziennego i zapewnienie w niej miejsc dla dzieci oraz kierowanie dzieci na zajęcia do innych placówek tego typu	MGOPS, świetlica, PCPR
	Objęcie dzieci indywidualną terapią psychologiczno-pedagogiczną (szkoła, poradnia)	Powiatowy Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, pedagodzy szkolni, pedagog w MGOPS
	Kierowanie dzieci na kolonie i obozy realizujące programy przeciwdziałania uzależnieniom	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kuratorium Oświaty, PCPR, pracownicy socjalni, szkoła
	Objęcie rodzin przeżywających trudności pomocą rodzin wspierających	MGOPS, rodziny wspierające
	Organizowanie szkoleń dla rodzin wspierających	MGOPS
	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	MGOPS
	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności	pracownicy socjalni, asystent rodziny, kurator
Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych	Utrzymywanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów	rodziny biologiczne, opiekunowie pieczy zastępczej, pracownicy socjalni, asystent rodziny, kurator, psycholog

Gminny Program Wspierania Rodziny Dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2016-2018

	<p>Udzielenie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej</p>	<p>pracownicy socjalni, PUP, pracodawcy</p>
	<p>Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej</p>	<p>asystent rodziny, rodzina wspierająca, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni</p>
	<p>Wsparcie finansowe rodzin dostosowane do bieżących potrzeb, w tym na dojazd do dzieci</p>	<p>Gmina, MGOPS</p>
	<p>Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego</p>	<p>asystent rodziny, sąsiedzi, rodzina wspierająca, psycholog, kurator, rodzina</p>
	<p>Organizowanie treningów rodzicielskich</p>	<p>MGOPS, prowadzący treningi rodzicielskie</p>
	<p>Angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania)</p>	<p>pedagog szkolny, psycholog, wychowawca dziecka w szkole, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej</p>

VI. Czas realizacji programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2016 – 2018. Jest on dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

VII. Ewaluacja programu

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych. Zostaną one pozyskane poprzez bezpośrednią rozmowę, obserwację lub telefoniczny kontakt z rodzicami biologicznymi, opiekunami pieczy zastępczej, środowiskiem sąsiedzkim, pracownikami instytucjonalnych form pomocy rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych:

- liczba udzielonych porad przez specjalistów
- liczba realizowanych projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci
- liczba rodzin wymagających wsparcia
- liczba osób uzależnionych, skierowanych na leczenie
- liczba osób uzależnionych, które podjęły leczenie
- liczba osób uczestniczących w terapii dla sprawców i ofiar przemocy
- liczba rodziców świadomych właściwych postaw wychowawczych
- liczba rodzin, którym przyznano asystenta
- udział asystentów rodziny w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje
- udział rodzin wspierających w szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje
- liczba rodzin wspierających zaangażowanych w pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych
- liczba dzieci objętych terapią psychologiczno – pedagogiczną
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego
- liczba rodzin wymagających wsparcia w formie usługowej
- liczba dzieci, którym zapewniono udział w zajęciach edukacyjnych, w tym z elementami przeciwdziałania uzależnieniom, połączonych z wypoczynkiem
- liczba dzieci utrzymujących kontakty z rodzicami biologicznymi do ogółu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
- liczba osób, które podjęły zatrudnienie
- liczba rodzin, które nabyły podstawy prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego
- liczba rodzin biologicznych dziecka, z którymi zrealizowano plan pracy zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej
- liczba dzieci powracających do rodziny naturalnej
- liczba rodzin biorących udział w treningach rodzicielskich

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

VIII. Realizatorzy i partnerzy programu:

1. MGOPS Mrocza (Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, specjalista terapii uzależnień i przemocy w rodzinie, psycholog, pedagog, asystent rodziny, grupa samopomocowa, świetlica, pracownicy socjalni, Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie).
2. PCPR Nakło nad Notecią.
3. Komisariat Policji w Mroczy.
4. Powiatowa Poradnia Pedagogiczno- Psychologicznych w Nakle nad Notecią.
5. Placówki Oświatowe na terenie Gminy Mrocza.
6. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Mroczy.
7. Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią.
8. Powiatowy Urząd Pracy w Nakle nad Notecią
9. Placówki Służby Zdrowia na terenie Gminy Mrocza.
10. Mroteckie Stowarzyszenie „Klub Abstynenta”.
11. Rodziny wspierające.
12. Inne organizacje pozarządowe.

IX. Zakładane efekty realizacji programu

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
2. Ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w placówkach.
3. Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie biologicznej.
4. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
5. Powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych

X. Źródła finansowania programu

1. Środki pochodzące z budżetu Państwa.
2. Środki własne gminy.
3. Europejski Fundusz Społeczny.
4. Inne

XI. Sposób kontroli realizacji programu

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz za pośrednictwem Dyrektora MGOPS w Mroczy składa Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.
2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2015r. poz.887 ze zm.), do zadań własnych Gminy należy m.in. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Mając, zatem na uwadze zakres obowiązków spoczywających na Gminie należało podjąć stosowną uchwałę w tym zakresie.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Mroczy

Andrzej Brzóska